

ASSIGNATURES

Tipografia

La tipografia és una eina indispensable en la comunicació visual. És propi d'un dissenyador saber fer un bon ús de la lletra, amb criteris clars. El llenguatge escrit és un aspecte fonamental de la comunicació verbal i la tipografia és la seva representació visual. El seu valor funcional i emocional, alhora, transmet continguts específics i expressa significats particulars.

BREU DESCRIPCIÓ

La Tipografia és l'art i la tècnica de compondre amb caràcters tipogràfics damunt d'un suport (paper o pantalla). És una eina fonamental en la comunicació gràfica. L'assignatura proporciona els coneixements necessaris per a un ús correcte de la tipografia en la composició de text aplicat a qualsevol projecte de disseny.

OBJECTIUS FORMATIUS

1. Utilitzar la tipografia de manera adequada en els projectes de disseny.
2. Conèixer i reconèixer les formes de les lletres.
3. Saber utilitzar correctament la tipografia en la composició del text.
4. Resoldre amb recursos tipogràfics les necessitats funcionals i expressives dels projectes de disseny.
5. Entendre la tipografia dins de l'àmbit del disseny on s'aplica.
6. Aprofundir en les capacitats crítiques de l'anàlisi tipogràfic i la comprensió de les relacions entre la tipografia i el context sociocultural en el qual aquesta sorgeix i s'aplica.

Aquesta assignatura s'imparteix en: català

Les tutories es podran realitzar en: català, castellà i anglès

Codi

200649

Crèdits

6 ECTS

Curs

2

Semestre

1

Matèria

Processos de disseny

Professorat

[Andreu Balias](#)

Llengües

Català

Prerequisits

No existeixen prerequisits ni coneixements previs específics per matricular-se en aquesta assignatura. De totes maneres, es recomana haver aprovat les assignatures del primer curs, en particular, les assignatures d'Introducció al Projecte de Disseny, Introducció a la Història del Disseny i de l'Art i Recursos informàtics per al Disseny. Es desenvoluparan treballs amb eines d'informàtica (programes d'edició de textos: Adobe InDesign i dibuix vectorial: Adobe Illustrator, bàsicament) i, per tant, és necessari tenir coneixements mínims del funcionament d'aquests programes.

Continguts de l'assignatura

El signe tipogràfic: el caràcter. Conceptes bàsics.

- ✗ Família tipogràfica, variants estilístiques, caixa alta, caixa baixa. Lligadures (tècniques i estètiques) i diftongs. Versals i versaletes. Numerals: xifres capitals alineades, xifres antigues, xifres tabulades, xifres volades. Signes de puntuació. Altres signes i símbols.
- ✗ Proporcions, contrast, modulació, pes/gruix i amplada, color, textura, «color» tipogràfic, ritme, ull tipogràfic, forma-contraforma, eix d'inclinació (cursives/inclinades).

L'Anatomia de la lletra. Proporcions verticals i horitzontals. Importància de l'alçada-x. Tipometria. Mida. Escala. Mida òptica.

Classificacions: classificació simple i classificació estilística.

- ✗ Famílies tipogràfiques i superfamílies. Diferents criteris de classificació.

Oralitat i escriptura. L'alfabet com a representació de les llengües. L'origen i evolució de l'alfabet Llatí. Evolució de l'escriptura. Altres sistemes d'escriptura.

Evolució de la tipografia: De la composició en plom a la tipografia digital.

- ✗ Processos de creació, producció i distribució de fonts digitals.

El text: La paraula, la línia i el paràgraf.

- ✗ L'espai tipogràfic. La importància dels blancs. Espai entre lletres, espai entre paraules, espai entre línies, espai entre paràgrafs, espai entre columnes. Els marges. Relació òptima nombre de caràcters per línia.

Composició de text: Control del paràgraf.

- ✗ Particions i justificació. Alineació dels paràgrafs. Sagnats. Caplletres. Ús de versaletes.

Composició de text: Jerarquies. Organització de la informació.

✕ Jerarquies dins del text.

Ortotipografia: gramàtica dels signes tipogràfics. Ortotipografia bàsica

La pàgina: Arquitectura i organització dels continguts (paper / pantalla)

✕ Estructura. Formats. Retícula i planificació de la pàgina. Caixa tipogràfica.

Valors funcionals i expressius de la tipografia. Microtipografia / Macrotipografia.

✕ El procés de la lectura. Llegibilitat i lecturabilitat. Microtipografia. Tipografia per a l'edició. Tipografia per a la pantalla. Tipografia per a la senyalització. Valors emocionals. La tipografia com a imatge. Valors culturals de la tipografia. Personalitat de la tipografia.

Criteris per a la selecció tipogràfica. Compatibilitat i combinació de tipografies.

Metodologia docent i activitats formatives

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura s'estructura en classes pràctiques a l'aula-taller, on es desenvolupen treballs individuals o en grup amb un seguiment de tutories, i en classes teòriques magistrals, amb discussions de treballs en grup que ajudaran a fomentar la capacitat d'anàlisi i el criteri crític necessari per a desenvolupar els treballs.

ACTIVITATS FORMATIVES

L'assignatura es desenvoluparà al llarg de tres grans eixos —la lletra, la paraula i el text—, treballant els temes de macro/micro tipografia i prenent com a suports de comunicació tant el paper com la pantalla. Es desenvoluparan una sèrie d'exercicis pràctics i projectes, on s'utilitzarà la tipografia com l'element fonamental per a la comunicació gràfica. Aquests treballs estaran basats i recolzats per exposicions teòriques, així com en l'ús d'una bibliografia específica de lectura obligada i una altra de recomanada.

Els treballs i les correccions són individuals o en grup, segons les pautes de cada treball. Al final de l'assignatura es realitzarà una prova escrita, basada en el contingut teòric exposat durant el transcurs d'aquesta.

Avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Avaluació continuada

L'objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor, en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura

correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

NORMATIVA GENERAL D'AVALUACIÓ

- ✗ Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.
- ✗ Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.
- ✗ Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.
- ✗ En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació responen a l'adquisició de les competències que corresponen a aquesta assignatura i que es demostrarà mitjançant la realització dels exercicis i els projectes proposats al llarg del curs, amb una prova escrita de la part teòrica de l'assignatura.

L'avaluació continuada dels continguts impartits requereix un seguiment continuat de les capacitats i competències adquirides al llarg del semestre. Això es fa a través de pràctiques a l'aula i a través dels projectes desenvolupats al llarg del semestre. Una persona que no ha lliurat puntualment els seus projectes difícilment podrà ser avaluat.

- ✗ S'avaluarà l'assistència, l'actitud i participació a classe, així com el procés evolutiu d'aprenentatge durant tot el curs i el resultat final aconseguit en cadascun dels treballs.
- ✗ És necessari realitzar i aprovar tots els exercicis i projectes.
- ✗ Els exercicis i els projectes tindran la seva corresponent avaluació individual o en grup, segons el plantejament que s'indiqui en cadascun d'ells. En cas de no aprovar un treball en la seva data inicial de lliurament, l'alumne podrà recuperar-lo durant la setmana que hi ha prevista per a les recuperacions, al final del semestre.
- ✗ Un treball no entregat no tindrà dret a recuperació.
- ✗ La qualificació final de l'assignatura es basarà en una avaluació continuada del treball realitzat i entregat per l'estudiant durant l'assignatura, i en la prova escrita final.
- ✗ La falta d'assistència —no justificada— de més del 20% de les classes (6+ classes) pot comportar un "no avaluable". Els estudiants que no presentin cap treball, tot i haver assistit a classe, tindran una qualificació de "no avaluable".
- ✗ En cas de poder justificar la no assistència (cas de malaltia o accident greu), l'alumne ha de notificar-ho al professor per poder acordar la forma més adequada de recuperar els treballs no presentats o els continguts no adquirits.

Lliuraments

- ✗ Els treballs hauran de ser lliurats en la seva data corresponent. No s'acceptaran lliuraments fora de la data prevista.
- ✗ Les entregues fora de la data (si s'accepten) no optaran a una nota superior a 5 (excepcionalment, podran obtenir una qualificació de 6, si es tracta d'un treball notable).

PROCÉS DE REVISIÓ

La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana indicada al calendari lectiu.

La revisió solsament es podrà sol·licitar en cas que l'estudiant hagi complert amb tots els requisits d'assistència abans referenciats. És a dir, no s'admetrà la revisió de nota d'un estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge al llarg del curs o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències.

PROCÉS DE REEVALUACIÓ

Normativa general

- ✗ No es contemplen sistemes de reevaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.
<
- ✗ Per participar a la reevaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Normativa específica de l'assignatura

Recuperacions

- ✗ El lliurament de treballs (que optin a reevaluació) tindrà lloc el dia i hora que s'estableixi durant la setmana de les recuperacions, al final del semestre.
- ✗ Optaran a reevaluació únicament aquells treballs entregats (en la seva data corresponent) i que no hagin superat la qualificació d'aprovat.
- ✗ Els treballs entregats durant la setmana de les reavaluacions, no optaran a una nota superior a 5 (excepcionalment, podrien obtenir un 6).
- ✗ Les recuperacions no serveixen per pujar nota.

Bibliografia i enllaços web

Bibliografia de lectura obligada

- ✗ Hochuli, Jost. *El detalle en la tipografía*. Valencia: Campgràfic Editors, 2007.
- ✗ Baines, Phil y Haslam, Andrew. *Tipografía. Función, forma y diseño*. México: Gustavo Gili, 2002.

Bibliografia de lectura recomenada

- ✕ Bringhurst, Robert. *The elements of typographic style*. USA: Hartley & Marks Publishers, 1992 - 2002.
- ✕ Frutiger, Adrian. *En torno a la tipografía*. Barcelona: Gustavo Gili, 2001.
- ✕ Gerstner, Karl. *Compendio para alfabetos*. Barcelona: Gustavo Gili, 2003.
- ✕ Gordon, R. *Making digital type look good*. Thames and Hudson, 2001.
- ✕ Jury, D. Tipos de fuentes. *Regreso a las normas tipográficas*. Barcelona: Index Book, 2002.
- ✕ Lupton, Ellen. *Thinking with type*. New York: Princeton Architectural Press, 2004.
- ✕ Pohlen, Joep. *Fuentes de letras*. Taschen, 2011.

RECURSOS

Els recursos específics al programa es faciliten en el aula virtual de l'assignatura. Aquests recursos es componen d'articles on line, enllaços a d'altres pàgines web, tutorials de programari i altres llocs d'interés, a considerar al llarg del curs.

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competència

- ✕ **CE6** Utilitzar amb criteris especialitzats l'arquitectura de la lletra i les diferents famílies tipogràfiques dels alfabetos llatins.

Resultat de l'aprenentatge

- ✕ **CE6.1** Usar els recursos tipogràfics i de maquetació de pàgina adaptats a funcions de lectura, comunicació i expressió del projecte.

Competència

- ✕ **CE9** Demostrar que coneix l'ús del mitjà audiovisual, l'entorn digital i les eines de creació i producció dels mateixos.

Resultat de l'aprenentatge

- ✕ **CE9.2** Aplicar els criteris i els recursos gràfics i tipogràfics propis del mitjà audiovisual i digital.

Competència

- ✕ **CE10** Estructurar i jerarquitzar gràficament la informació visual.

Resultat de l'aprenentatge

- ✕ **CE10.1** Dominar recursos infogràfics bàsics per presentar sectors i marcs d'actuació en els quals s'inscriu el projecte.

Competència

- ✕ **CE17** Exposar i raonar, de forma oral i escrita, els resultats i els processos de treball dels objectes de disseny propis.

Resultat de l'aprenentatge

- ✕ **CE17.1** Elaborar una memòria escrita del projecte i defensar-la oralment d'acord amb les convencions i les característiques específiques del sector del disseny al qual va dirigit.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- ✕ **CT3** Demostrar, conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.
- ✕ **CT4** Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.
- ✕ **CT6** Capacitat per treballar en equip i aptituds per al diàleg amb els diferents agents i disciplines que puguin intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.
- ✕ **CT10** Motivació per la qualitat, tant en els plantejaments conceptuals i argumentals com en la resolució formal i en els detalls de l'acabat final d'un projecte de disseny.
- ✕ **CT19** Demostrar una disposició afectiva positiva cap als valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

[Inici](#)

[EINA](#)

[Grau de Disseny](#)

[Especialitats](#)

[Pla d'estudis](#)

[Assignatures](#)

[Accés](#)

[Mobilitat](#)

[Pràctiques](#)

[Beques](#)

[Informació acadèmica](#)

[Màsters i postgraus](#)

[Eina/Idea](#)

[Cursos d'estiu](#)

[Alumni](#)

[Empresa](#)

[Internacional](#)

[Projectes](#)

[Recerca](#)

[Biblioteca](#)

[Arxiu](#)

[Qualitat](#)

[Contacte](#)